

ה. כשם שעצם הנשמה, שלמעלה מירידה בגוף, נונתנת תוקף בהארת הנשמה – כן הוא גם לאידך גיסא: העבודה של הארת הנשמה, שבאה למטה בגוף, פועלת עילוי גם בעצם הנשמה. תכלית ירידת הנשמה למטה היא בשבייל העליי שיש להנשמה מהירידה. וידוע²³ שעליי זו היא לא רק בהארת הנשמה, אלא גם עצם הנשמה כמו שהיא למיטה, מתעלית ומוגעת למדרגה כזו, שמצד עצמה (לא העבודה של הארת הנשמה בגוף) לא הייתה יכולה להגיע אליו.

הסיבה לכך שהארה, השם של הנשמה יכולה לפועל עליי גם בהעצם, היא, לפי שהשם נוגע ("דריט אן") בהעצם, עם היותו הארה בלבד. וכך שאנו רואים, שכשר קורין לאדם בשמו, אזי נפנה בכל עצמותו. וכמו"כ ידוע, שאחת העצות לעורר אדם מהתעלפות חזקה (שאו אין פועלים אצל האדם חחות הגלוים של הנפש) היא, לומר באזנו של המתעלףשמו קורין לו ע"פ תורה, שעי"ז מעוררים את עצם הנפש, שיחזרו ויחיה ויפעל בגופו.²⁴

וגם בזה דומים הצדיקים לבוראים: ע"י עבדות בני ישראל בעולם – עם היותם בעולם הזה, שבו מאירה רק הארה מלאכות – נעשה נחת רוח להקב"ה בעצמו, כאמור רוז"²⁵ "נחת רוח לפני", הקב"ה אומר: זהה נחת רוח בשבייל העצמי, עצמותו ית', שבני ישראל עשו את רצוני.

וזה העבודה למיטה בגוף צריכה להיות בבירור הגוף ונפש הbhemit וחלוקת העולם של כל אחד. לא זו בלבד שאין להתפעל ואין להתחשב עם כל ההפרעות וההסתירויות של הגוף ונפש הbhemit, ולעשות בתוכף בענייני הנשמה דילימוד התורה וקיים המצוות – שבזה שווים כל בני ישראל; אלא העבודה צריכה להיות גם לברור ולשנות את הגוף ונפש הbhemit וחילקו בעולם, שייהיו כדי לאלאכות – שבזה יש לכל אחד אופן עבודה שלו, כיוון שצריך לעבוד עם הגוף שלו, נפש הbhemit שלו, וחלוקת העולם שלו.

ולכן מדגישה התורה את השמות של בני ישראל, "ראובן שמעון וגוי": שמו של היהודי מורה על הציור שנעשה בנשנתו ע"י התקשרותה בגוף. הנשמה עצמה אין לה שם, כיוון שאין לה ציור, ודוקא מצד התקשרותה עם הגוף מקבלת ציור ושם²⁶. וכיון שכל הגוף מחולק מחייב, יש לכל אחד ציור מיוחד, ושם מיוחד, שמרמז גם על אופן העבודה המיוחד של כאן"א מישראל.

ודוקא ע"י "שמות בני ישראל" אלו, ע"י העבודה המיוחדת של כל אחד מישראל לברור את הגוף ונפש הbhemit שלו, ואת החלק שלו בעולם, נשלה ההתכלית ד"הבאים מצרימה" – העליי שנעשה ע"י הירידה.

ז. עפ"ז יובן גם הטעם בספר זה נקרא בשם "שמות", כיוון שבשם זה מתבטאת תוכנו הכללי של ספר זה: הספר הראשון (בראשית) נקרא "ספר הישר"²⁷, לפי שבו מדובר אמות האבות, שנקראים "ישראל"²⁸, שאצלם לא היו שיק העניין של גלות אמיתי. כאשר יעקב בא למצרים, לא התחלת עדין גלות מצרים. יתרה מזה, איתא במדרש²⁹: "כל זמן שישוף ה"י קיים לא ה"י להם משוי של מצרים", והיינו, לפי שהאבות היו נעלמים מלחיות בגלות, וכותיב³⁰ "וала הולדות יעקב יוסף" – יוסף המשיך וגילה ענייני יעקב³¹. ורק כאשר "מת יוסף" – "נתנו עליהם משוי", שאז התחלת משא הגלות. ולכן התחלת אז, אצל הבנים, העבודה ד"שמות בני ישראל" – הירידה בגלות, והעבודה שהביאה ליציאת מצרים.

ולכן נוגע השם "שמות" לכללות תוכן הספר – כיוון שם זה מורה על כללות אופן העבודה של הבנים שבאים בגלות:

(27) יהושע יו"ד, יג.
(28) ע"ז כה, א.

(29) שמור פ"א, ד.
(30) ושב, ל, ב.

(31) ראה לקו"ש ח"ג ע' 805. ע' 832. ושם ג.

(23) ראה ד"ה זה היום תש"ט פ"ב ופ"ג (סה"מ תש"ט ע' ד וAIL).

(24) ד"ה מן המיצר תש"ט פ"י"א (סה"מ שם ע' יז).

(25) ספרי שלח טו, ז. פינחס כה, ח.

(26) לקו"ת בלק (סז, ג).